

**Громадська організація
«Слов'янський культурний центр «Задзеркалля»**

Затверджую
голова ГО «СКЦ
«Задзеркалля»

«СКЦ

Кашлаков О.

**ПРОГРАМА ТРЕНІНГУ
ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
«ПЕРШІ КРОКИ ВПЕРЕД: РЕФОРМУВАННЯ ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ НА РІВНІ ГРОМАДИ»**

Кропивницький - 2026р.

Розробники: Кашлаков Олександр, голова громадської організації «Слов'янський культурний центр «Задзеркалля», керівник проєкту «Перші кроки вперед: запуск реформи дошкільної освіти через підтримку на рівні громади»; Корнєєва Оксана, координатор проєкту «Перші кроки вперед: запуск реформи дошкільної освіти через підтримку на рівні громади», кандидат педагогічних наук; Стягунова Ольга, методист відділу професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти», кандидат педагогічних наук.

Рецензенти:

Ксенія ВАНЬКО - завідувач відділу дошкільної освіти Комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

Тамара ТАЩУК - завідувач сектору дошкільної освіти відділу повної загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти управління освіти виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради Хмельницької області

Термін дії програми: з 2026 по 2031 р.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми тренінгу для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти (далі - ЗДО) «Перші кроки вперед: реформування дошкільної освіти на рівні громади» (далі - Програма) зумовлена масштабними реформаційними змінами в національній системі освіти, імплементацією нового Закону України «Про дошкільну освіту» та ухваленням нового Державного стандарту дошкільної освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 року № 1557). Нормативні зміни суттєво розширюють можливості отримання дошкільної освіти через запровадження нових типів організації освітньої діяльності, що дозволяє гнучко реагувати на потреби сімей, а також розширюють межі академічної, кадрової та організаційної автономії ЗДО. Педагоги отримують реальну свободу вибору освітніх програм, інноваційних методів та інструментів роботи, що накладає на них додаткову відповідальність за якість життєвого простору дитини та вимагає постійного розвитку професійних компетентностей.

Трансформація галузі передбачає перехід до сучасної сервісної моделі, де ЗДО виступає простором якісних та безпечних послуг для дитини, її родини та громади. Додатковим фактором є необхідність роботи в умовах безпекових викликів воєнного стану, що вимагає від педагогічних працівників наявності чітких алгоритмів для організації гнучкого освітнього процесу в укриттях, захисту персональних даних дітей у цифровому середовищі та розвитку їхніх м'яких навичок (Soft Skills) на засадах дитиноцентризму й партнерства з родинами.

Навчання за Програмою допоможе педагогічним працівникам детально розібратися у зазначених нововведеннях та безпекових аспектах, а також навчить здійснювати освітню діяльність за новітніми формами. Завдяки цьому учасники отримають практичний інструментарій та чіткий алгоритм дій за концептуальною формулою: «Знаю, чого очікувати — знаю, як діяти в нових умовах — працюю якісно та впевнено».

Програма розроблена з урахуванням державної політики у сфері дошкільної освіти та спрямована на реалізацію концептуальних засад нового Державного стандарту, модернізацію управлінських та педагогічних підходів, а також надання слухачам чітких орієнтирів для трансформації освітнього процесу в ЗДО відповідно до стандартів якості та безпеки.

Цільова група: педагогічні працівників ЗДО

Обсяг: 45 годин (1,5 кредита ЄКТС)

Мета Програми: формування інноваційної готовності та лідерських якостей педагогічних працівників для трансформації освітнього простору ЗДО; розвиток професійних компетентностей, необхідних для реалізації гнучких сервісних моделей дошкільної освіти в інтересах громади.

Завдання Програми:

- ознайомити з нормативно-правовими змінами, стратегічними орієнтирами реформи та механізмами реалізації тривимірної автономії ЗДО як базової сервісної моделі;
- ознайомити з різними типами організації освітньої діяльності та навчити педагогів адаптувати власну практику до обраної гнучкої моделі відповідно до запитів місцевої громади;
- забезпечити глибоке розуміння структури Державного стандарту дошкільної освіти та навчити інтегрувати компетентнісний підхід у щоденний практичний досвід дитини;
- навчити трансформувати освітнє середовище (зокрема й простір укриття) у безпечний, безбар'єрний, цифровий та психологічно комфортний розвивальний хаб;
- спрямувати на опанування методики сенсорного менеджменту тривожності та інструменти відновлення психоемоційного ресурсу дитини в умовах невизначеності;
- закріпити алгоритми застосування міжнародних стандартів захисту дітей та створення локальної безпекової політики ЗДО для юридичного захисту вихователів і вихованців;
- надати чіткий алгоритм термінових дій на місці події у разі виявлення маркерів насильства, конфліктів чи системного булінгу;
- сформувати навички використання толерантної лексики, принципів «спочатку людина» (People-First Language) та альтернативних методів комунікації в інклюзивній групі;
- розвинути навички побудови екологічної взаємодії й партнерства у трикутнику «педагоги – діти – батьки» за принципами смартдизайну стосунків;
- сприяти розвитку лідерського потенціалу педагогів як агентів змін, опануванню техніками стрес-менеджменту, профілактики вигорання та побудови індивідуальної траєкторії професійного зростання.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. Програма спрямована на вдосконалення професійних компетентностей, визначених Професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19.10.2021 № 755-21: А2. Організаційна компетентність; А4. Предметно-методична

компетентність; Б2. Проєктувальна компетентність: В1. Психоемоційна компетентність; В2. Педагогічне партнерство.

Очікувані результати навчання: після завершення навчання за Програмою учасники будуть:

знати

- ключові нормативно-правові зміни реформи, суть тривимірної автономії ЗДО та нові типи організації освітньої діяльності відповідно до запитів громади ;

- структуру й філософію Державного стандарту дошкільної освіти, а також базові принципи та міжнародні стандарти захисту дітей (Safeguarding);

- теоретичні засади концепції «спочатку людина» (People-First Language), основи альтернативної комунікації та методики сенсорного менеджменту тривожності;

розуміти

- логіку наскрізної інтеграції компетентнісного підходу в щоденний практичний досвід дитини та параметри наступності між ЗДО і НУШ ;

- специфіку трансформації професійної ролі вихователя від традиційного догляду до менторства, фасилітації та лідерства в умовах змін ;

- концептуальну різницю між звичайними дитячими конфліктами та системним булінгом чи насильством, що потребують офіційного юридичного реагування ;

вміти

- трансформувати освітнє середовище та простір укриття за принципами смартдизайну, безбар'єрності, ергономіки та емоційного комфорту;

- застосовувати ігрові дитиноцентричні технології для відновлення психоемоційного ресурсу дітей і зняття затисків;

- діяти за чітким алгоритмом у разі виявлення фактів тиску чи образ та розбудовувати екологічне партнерство у тріаді «педагоги – діти – батьки» .

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план програми тренінгу розроблений як цілісний практико-орієнтований маршрут загальним обсягом 45 годин (1,5 кредита ЄКТС), структурований у 6 модулів та 12 занять. Він забезпечує послідовний перехід від нормативного перезавантаження галузі до формування безпечного, безбар'єрного та розвивального середовища в закладі дошкільної освіти.

Логіка розподілу змісту навчального матеріалу реалізується через поєднання двох взаємопов'язаних складових:

- теоретична складова спрямована на формування інноваційної готовності педагогів до впровадження реформ, розуміння стратегічних орієнтирів реформи, тривимірної автономії ЗДО та філософії оновленого Державного стандарту. Вона озброює знаннями суті компетентнісного підходу, концептуальної різниці між доглядом і менторством, а також правових аспектів безпеки дітей.
- практична складова спрямована на опанування технологій проектування освітнього простору та надання чітких алгоритмів дій за формулою: «Знаю, чого очікувати — знаю, як діяти — працюю якісно та впевнено». Вона передбачає відпрацювання навичок адаптації планування під гнучкі моделі ЗДО, трансформації укриттів у розвивальні хаби, застосування сенсорного менеджменту тривожності, стимулювання самостійності дітей. Важливою частиною є практичне опанування алгоритмів побудови екологічних взаємин з батьками, захисту прав дітей з особливими освітніми потребами та правового реагування на випадки дискримінації, образ чи булінгу.

Формат навчання оптимально поєднує лекції, інтерактивні практичні заняття та самостійну роботу. По закінченню курсу передбачено фінальний контрольний захід — складання учасниками комплексного підсумкового тесту з 20 питань.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем/занять	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ДИТИНОЦЕНТРИЗМ У ДІЇ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДО В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ					
Заняття 1.1. Сучасна система дошкільної освіти в Україні: чому відбувається реформування. Три важливих зміни в роботі вихователя	1	2	0,5	-	3,5
Заняття 1.2. Стратегія оновлення дошкільної освіти: від державних стандартів до сучасного освітнього простору	1	2	0,5	-	3,5
Разом за модулем	2	4	1	-	7
МОДУЛЬ 2. ПЕДАГОГІКА СТІЙКОСТІ: ДИТИНОЦЕНТРИЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ					
Заняття 2.1. Дитиноцентрична модель організації освітнього процесу в ЗДО	1	2	0,5	-	3,5
Заняття 2.2. Організація освітнього процесу в ЗДО в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій	1	2	0,5	-	3,5
Разом за модулем	2	4	1	-	7
МОДУЛЬ 3. АРХІТЕКТУРА ВНУТРІШНЬОЇ ОПОРИ: ВІД МЕТОДИКИ ДО ДИТЯЧОЇ СМІЛИВОСТІ					
Заняття 3.1. Крила впевненості: методичний фундамент розвитку самозарадності	1	2	0,5	-	3,5
Заняття 3.2. Маленькі кроки — велика сміливість: виховуємо віру у власні сили змалечку	1	2	0,5	-	3,5
Разом за модулем	2	4	1	-	7

МОДУЛЬ 4. ПРОСТІР ДОВІРИ: СИНЕРГІЯ ТА ЕКОЛОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ДОРОСЛИХ					
Заняття 4.1. Матриця підтримки: синергія батьківської любові та педагогічної майстерності	1	2	0,5	-	3,5
Заняття 4.2. Екологічний трикутник: мистецтво безпечного та відкритого діалогу	1	2	0,5	-	3,5
Разом за модулем	2	4	1	-	7
МОДУЛЬ 5. ЗАХИСТ ДІТЕЙ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕПУТАЦІЇ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЛЯ					
Заняття 5.1. Гідність дитини як безумовна цінність: стандарт, інструменти, досвід, безпека.	1	2	0,5	-	3,5
Заняття 5.2. Простір дружній до дитини. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.	1	2	0,5	-	3,5
Разом за модулем	2	4	1	-	7
МОДУЛЬ 6. ІНКЛЮЗИВНИЙ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ					
Заняття 6.1. Формула безбар'єрності для рівних можливостей та безпеки в дошкільній освіті	1	2	1	-	4
Заняття 6.2. Участь вихователя у створенні безпечного, здорового та інклюзивного розвивального освітнього середовища	1	2	1	-	4
Разом за модулем	2	4	2	-	8
Підсумкові заходи	-			2	2
Усього	12	24	7	2	45

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1.

ДИТИНОЦЕНТРИЗМ У ДІЇ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДО В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Заняття 1.1. Сучасна система дошкільної освіти в Україні: чому відбувається реформування. Три важливих зміни в роботі вихователя

Чому змінюється дошкільна освіта та що приносить новий Закон «Про дошкільну освіту». Євроінтеграція дошкільля та перехід на європейські стандарти якості.

Дитиноцентризм як головна ідея реформи, провідний ціннісний орієнтир та базовий принцип організації освітнього процесу в ЗДО. Сучасні типи організації освітньої діяльності та форми взаємодії як відповідь на безпекові та соціально-економічні виклики. Роль педагога в забезпеченні гнучкості та доступності дошкільної освіти в громаді. Особливості організації роботи вихователя за різних типів організації діяльності. Розмаїття режимів та графіків роботи сучасних груп (дистанційні, змішані, очні форми). Нові правила наповнюваності вікових груп.

Три зміни в роботі вихователя: нормування робочого часу та зменшення педагогічного навантаження; трансформація професійної рольової моделі; нова філософія взаємодії та покращення соціальних гарантій.

Заняття 1.2. Стратегія оновлення дошкільної освіти: від державних стандартів до сучасного освітнього простору

Філософія нового Державного стандарту дошкільної освіти та його роль у реалізації оновленого Закону «Про дошкільну освіту». Поняття компетентності як динамічної комбінації знань, умінь, способів мислення та цінностей виховання. Структура стандарту, огляд освітніх напрямів та згрупованих за ними результатів навчання. Орієнтири та параметри наступності між дошкільною ланкою та Новою українською школою (НУШ).

Освітнє середовище закладу дошкільної освіти. Концепція гнучкого, мобільного та ергономічного простору групової кімнати. Створення осередків діяльності за принципами безбар'єрності, універсального дизайну та доступності. Використання відкритих систем зберігання, маркування та багатофункціональних матеріалів для стимулювання дитячої самостійності. Трансформація простору під освітні завдання дня.

Єдиний глосарій ключових понять для спільного рамкового простору ЗДО України.

МОДУЛЬ 2.

ПЕДАГОГІКА СТІЙКОСТІ: ДИТИНОЦЕНТРИЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Заняття 2.1. Дитиноцентрична модель організації освітнього процесу в ЗДО

Сутність дитиноцентризму: поняття, ключові цінності та відмінність від традиційних підходів. Урахування інтересів, емоційного стану та вікових особливостей дитини. Організація освітнього середовища, в якому дитина хоче творити. Практичні інструменти дитиноцентричної моделі виховання: ігрові методи, проєктна діяльність та індивідуальні траєкторії. Педагог як ментор, фасилітатор та партнер для дитини й батьків. Підтримка дитини через формувальне оцінювання та фіксацію особистого прогресу.

Заняття 2.2. Організація освітнього процесу в ЗДО в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій

Безпека як базова потреба дитини. Вимоги до сучасного укриття в ЗДО. Трансформація укриття у розвивальне середовище для гри та навчання під час тривоги. Рецепт автономності та секретна валізка з корисним наповненням під кожну вікову категорію дітей. Простір у русі завдяки меблям-трансформерам, м'яким модулям та шторам-невидимкам. Майстерня емоційного порятунку та швидкий алгоритм заспокоєння дитини у стресі. Антитривожний ігровий арсенал з дихальних вправ, тілесних практик та магії заземлення. Прості правила мінної безпеки без страху. Професійна взаємодія та антикризова комунікація з батьками.

МОДУЛЬ 3.

АРХІТЕКТУРА ВНУТРІШНЬОЇ ОПОРИ: ВІД МЕТОДИКИ ДО ДИТЯЧОЇ СМІЛИВОСТІ

Заняття 3.1. Крила впевненості: методичний фундамент розвитку самозарадності

Самозарадність як складник життестійкості та маркер гармонійного розвитку дошкільника в кризових умовах. Анатомія самозарадності через призму сформованості побутових навичок, емоційної саморегуляції та орієнтації у власних потребах.

Формування внутрішньої опори та особистісної автономії дитини раннього і дошкільного віку. Практичні прийоми структурування простору групи для стимулювання дитячої самостійності та ініціативи. Техніка інтеграції п'ятихвилинних вправ із саморегуляції в щоденні рутини та в процесі освітньої взаємодії.

Мовні маркери безпеки та коректна вербальна підтримка дитини під час переживання кризових подій. Специфіка використання терапевтичних фраз та табуйовані вирази, що можуть посилити тривогу або заблокувати емоції вихованця.

Психолого-педагогічне партнерство з родиною задля формування єдиного мовного середовища та підтримки сміливості дитини.

Заняття 3.2. Маленькі кроки — велика сміливість: виховуємо віру у власні сили змалечку

Моделювання успіху в щоденній діяльності як засіб розвитку самоефективності та зниження рівня дитячої тривожності. Технології позитивного підкріплення та підтримки самовираження дітей у процесі продуктивної та ігрової діяльності: дошка вибору, чергування та доручення з елементами гейміфікації, кейс-технології (метод незавершених історій), провокації (за методикою Реджіо-педагогіки), дитяче експериментування та ТРВЗ, метод відкритих (евристичних) запитань, казкотерапія та театралізація за методом Дж. Родарі, технологія «Storytelling» (сторітелінг), прийом «Малюємо підлогу / стіну» тощо. Організація розвивального середовища, що спонукає до дії (Монтессорі, технологія «стіни, що говорять» тощо). Алгоритм подолання поведінкових затисків і розвитку фізичної впевненості через інтерактивні рухливі практики. Моделювання освітнього процесу через призму індивідуального супроводу кожної дитини.

МОДУЛЬ 4.

ПРОСТІР ДОВІРИ: СИНЕРГІЯ ТА ЕКОЛОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ДОРΟΣЛИХ

Заняття 4.1. Матриця підтримки: синергія батьківської любові та педагогічної майстерності

Педагогіка партнерства. Алгоритм створення спільних з батьками чек-листів для синхронізації домашніх і садових правил безпеки. Проектування єдиного плану дій педагогів і родин під час адаптації дітей до стресових змін. Практикум з організації інтерактивних батьківських п'ятихвилин замість затяжних зборів. Покрокова розробка кризових інструкцій для батьків щодо поведінки під час евакуації дитини в укриття. Методика залучення родин до наповнення осередків психологічного розвантаження в групах та безпекових локацій: батьки як співавтори простору, Проєкт «Скриня спокою» тощо.

Заняття 4.2. Екологічний трикутник: мистецтво безпечного та відкритого діалогу

Побудова партнерства «педагоги – діти – батьки» на засадах взаємоповаги та відкритості. Сучасні формати взаємодії з родинами вихованців (віртуальні платформи, блоги, клуби, майстерні, практикуми, тренінги, рефлексивні зустрічі тощо). Техніки безконфліктного спілкування, активного слухання та медіації. Залучення батьків як активних суб'єктів та партнерів освітнього процесу в ЗДО та громаді. Техніки ненасильницького спілкування під час вирішення суперечок у тріаді дорослих. Конструктор фраз для екологічного інформування батьків про емоційні або поведінкові труднощі малюка.

МОДУЛЬ 5.

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕПУТАЦІЇ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЛЯ

Заняття 5.1. Гідність дитини як безумовна цінність: стандарт, інструменти, досвід, безпека.

Гідність дитини як безумовна цінність. Базові принципи та міжнародні стандарти захисту дітей в системі превенції насильства та порушення прав вихованців. Практичне впровадження стандартів Safeguarding та системи захисту дітей від усіх форм насильства та проявів

булінгу безпосередньо на рівні кожної вікової групи. Конструктор локальної безпекової політики ЗДО як інструменту юридичного захисту вихователів та вихованців від правових ризиків: чітке розмежування відповідальності (хто і за що відповідає), регламентація фізичного контакту та взаємодії, фіксація та реагування на травми, регламент використання мобільних телефонів та публікації фотографій дітей. Інструменти повсякденного моніторингу емоційного стану дітей та критерії оцінювання психологічного клімату в дитячому колективі. Алгоритм дій вихователя під час виявлення ознак цькування, жорстокого поводження або прихованого стресу у дітей.

Інтеграція Кодексу поведінки персоналу та оновлених посадових інструкцій у щоденну професійну діяльність як основа юридичної безпеки вихователя. Практичне використання інструментів медіації та технік ненасильницького спілкування для екологічного розв'язання конфліктів між дітьми.

Формування культури нульової толерантності до агресії у групі через системну взаємодію з батьківською спільнотою та спільні антибулінгові правила.

Заняття 5.2. Простір дружній до дитини. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами

Ознаки простору дружнього до дитини та стандарти безпечного середовища в ЗДО. Принципи інклюзії та недискримінаційного підходу в роботі з дошкільниками. Ознайомлення з основними засадами SEB-підходу для підтримки соціально-емоційного благополуччя дітей. Захист прав та інтересів дітей з особливими освітніми потребами (ООП) в інклюзивній групі.

Аналіз прихованих стереотипів: як розпізнати прояви дискримінації та упередженого ставлення в до дитини в ЗДО. Психологія дитячих конфліктів: диференціація звичайних сварок від системного булінгу (цькуванню) та маркерів насильства.

Покрокова інструкція термінових дій вихователя на місці події у разі виявлення фактів образ, тиску чи насильства. Юридичний маршрут реагування: офіційне звітування керівництву закладу, реєстрація заяви та запуск внутрішньої комісії ЗДО. Карта зовнішньої допомоги: контакти державних органів, служб у справах дітей та «гарячих ліній», куди звертатися за захистом прав дитини. Антикризова комунікація: правила безпечної розмови з батьками потерпілого, кривдника та свідків інциденту.

МОДУЛЬ 6.

ІНКЛЮЗИВНИЙ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Заняття 6.1. Формула безбар'єрності для рівних можливостей та безпеки в дошкільній освіті

Філософія безбар'єрності як основа рівних можливостей у дошкільній освіті. Нормативно-правові вимоги та державні стандарти щодо забезпечення доступності в ЗДО. Універсальний дизайн та розумне пристосування приміщень і території закладу.

Фізична безбар'єрність: архітектурна доступність, пандуси, маркування та адаптація групових кімнат.

Культура безбар'єрного спілкування: правила етичної та поважної взаємодії з людьми з інвалідністю. Принципи використання толерантної лексики та засад «спочатку людина» (People-First Language) у роботі вихователя.

Інформаційна та цифрова доступність в освітньому процесі: забезпечення адаптивності веб-ресурсів та цифрових матеріалів ЗДО. Альтернативні та додаткові методи комунікації (АДК) в роботі з дошкільниками. Доступність інформації у взаємодії з родинами: цифрові інструменти зв'язку з батьками.

Суспільна та емоційна безбар'єрність: подолання упереджень і формування культури прийняття різноманіття.

Методичні інструменти вихователя для створення інклюзивного та безпечного ігрового середовища.

Заняття 6.2. Ергономіка безпеки та інклюзивні індикатори сучасного розвивального освітнього середовища

Роль вихователя у проектуванні освітнього середовища відповідно до вимог Державного стандарту дошкільної освіти. Створення розвивальних осередків за принципами безбар'єрності, універсального дизайну та доступності. Використання відкритих систем зберігання, маркування та багатофункціональних матеріалів для стимулювання дитячої самостійності. Трансформація простору під освітні завдання дня.

Психологічна безпека та дитячий комфорт: інструменти зниження тривожності та стимулювання самостійності через дизайн середовища. Практичні кроки вихователя з адаптації та модифікації ігрових матеріалів

для дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Моделювання карти ідеального безпечного та інклюзивного середовища для вікової групи.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Деякі питання про типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 07.07.2025 № 818. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/818-2025-%D0%BF#Text>
2. Про дошкільну освіту: Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
3. Про затвердження Державного стандарту дошкільної освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2025 р. № 1557. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoho-standartu-doshkilnoi-osvity-1557-261125>
4. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 19.10.2021 № 755-21. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Основна література

1. Генрік Лінд. Дошкільна освіта в Україні сьогодні. Огляд законодавчих, інституційних та бюджетних засад дошкільної освіти в Україні з міжнародної перспективи. – К.: ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2025. – 110 с. URL: https://polaris.org.ua/documents/library/1042/Doskilna_osvita_v_Ukraini_sogo_dni.pdf
2. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проектування : навч.-метод. посібник / О. Д. Рейпольська, І. М. Гудим, Л. І. Зайцева, І. В. Луценко, В. О. Луценко, Г. Г. Цветкова ; за ред. О. Д. Рейпольської. — Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021.— 222 с. URL: <https://lnk.ua/lvCB7SU9J>

Додаткова література

1. Платформа розвитку дошкільнят НУМО : онлайн-довідник і збірник практичних інструментів для вихователів. Міністерство освіти і

науки України спільно з UNICEF Ukraine. 2025. URL: <https://numo.mon.gov.ua/>

2. Посібник з культури безпеки для дошкільнят (діти 5–6 років) : матеріали для формування безпечної поведінки в надзвичайних ситуаціях / підгот. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» за підтримки ЮНІСЕФ. Київ : МОН України, 2024. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/11/29/posibnyk-iz-kultury-bezpeky-dlya-doshkilnyat-29-11-2024.pdf>

3. Психосоціальна підтримка дітей, батьків та вихователів у кризових ситуаціях : електронна збірка технік заземлення. Платформа ЮНІСЕФ НУМО. 2024. URL: mon.gov.ua

4. Soft skills для розвитку дитини: емоційний інтелект, комунікація та медіаграмотність. Медіаальбом для наймолодших / Ю.М. Зоря, Н. М. Степанова/ За редакцією О. В. Волошенюк. Ілюст. А. О. Павленко — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2021. — 42 с. URL: <https://medialiteracy.org.ua/7770-2/>

5. Як зробити освітній простір у садочку якісним, безпечним і комфортним : освітній відеосеріал для вихователів ЗДО. Національна онлайн-платформа Дія.Освіта. 2026. URL: <https://www.instagram.com/p/DV-0FvujWQf/>